

pisům nelze mít pochybnosti, že, byla-li zvýšená provise přiznána žalobci jen prozatím do 30. června 1919 a nestalo-li se, o čemž není sporu, rozhodnutí o provisi po uvedeném dnu, žalobci nepřisluší nárok na jinou, nanejvýš provisi po tomto dni, jak odvolací soud za to má, poměrům odpovídající, zvýšenou. Po 30. červnu 1919 nastal, co se týče provise, u žalobce dřívější stav. V pochybnostech o tom vzhledem k předpisům pro skladníky a uvedenému výnosu býti žalobce nemohl a finanční správa také v pochybnostech ho nenechala, neboť, jak zjištěno, mu po 30. červnu 1919 až do 21. září 1921, kdy sklad byl zadán jinému, počítala toliko provisi ve výši původní, to jest 0.85%. Přiznati tudíž žalobci nárok na zvýšení provise nelze a důvody odvolacího soudu pro opačné stanovisko uvedené neobstojí. Žalobce odůvodňoval a ještě v dovolacím sdělení odůvodňuje svůj nárok na zvýšení provise na přiměřenou, jak míní, 2% provisi také tím, že prý by byl při ponechání původní provise vzhledem k nákladům na sklad a hodnotě své práce při vedení skladu zkrácen přes polovici (§ 934 obč. zák.). Při obchodech však uplatňování zkrácení přes polovici nemá místa (čl. 286 obch. zák.) a skladnictví tabáku, které záleží v nákupu a prodeji tabákových výrobků (§ 1 předpisů) jakož i obstaratelství (§ 81 č. 4 předpisů) obchodem jest (čl. 271 čís. 1 a čl. 272 čís. 3 obch. zák.). Dovolávati se tedy zkrácení přes polovici žalobce pro svůj nárok nemůže. Neopodstatněno jest také, domáhá-li se žalobce zvýšení provise z důvodu, že prý provise 0.85% neodpovídá poměrům, příčí se dobrým mravům. Nízká úplata ještě proto, že jest nízká, dobrým mravům neodporuje (§ 879 č. 4 obč. zák., čl. 286 obch. zák.) to tím méně v tomto případě, kde žalobce, shledával-li provisi nízkou, neúměrnou, měl plnou (§ 82 předpisů) volnost smlouvu vypověděti.

Čís. 6065.

Nařízení o vydávání cestovních pasů ze dne 22. prosince 1918, čís. 87 sb. z. a n., má moc zákona. Též prováděcí nařízení ze dne 18. ledna 1919, čís. 46 sb. z. a n., jest pro soud závazno.

Povinnost zaplatiti dávky dospělé od doby složení jistoty ve smyslu nařízení ze dne 18. ledna 1919, čís. 46 sb. z. a n., není obmezena na případ, že se platební schopnost poplatníka buď co do osoby nebo co do věci zhorší vůči stavu, který tu byl před vydáním pasu. Povinnost tato vztahuje se i na ručitele, třeba se byl zaručil jen »k vůli vydání pasu.«

(Rozh. ze dne 25. května 1925, Rv II 63/26.)

Žalovaná banka zaručila se prohlášením ze dne 8. ledna 1921 za daně Rudolfa K-a do 31. prosince 1922 za účelem vystavení cestovního pasu. Ježto Rudolf K. dlužil státu koncem roku 1922 daleko přes 100.000 Kč daní, domáhal se stát na žalované bance zaplacení 100.000 Kč. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Právní názor, že ručitel je povinen zaplatiti daně a veřejné dávky, za které dal záruku, není mylným. Nařízení ze dne 22. prosince

1918, čís. 87 sb. z. a n. ustanovuje, že cestovní pas může být vydán jen osobám, které prokáží, že mají veškeré do té doby splatné daně s přírůžkami jakož i jiné veřejné dávky úplně zaplacené a které za daně a veřejné dávky budoucně splatné složí jistotu, jejíž výši určí příslušný vyměřovací úřad. Nařízení toto připouští dání jistoty jen za daně a veřejné dávky budoucně splatné, veškeré daně a veřejné dávky do vydání pasu splatné musí být zaplacené. Jistota má se podle prováděcího nařízení ze dne 18. ledna 1919, čís. 46 sb. z. a n. vztahovati na daně s přírůžkami a jiné veřejné dávky jednak za čas uplynulý, pokud ještě nedospěly splatnosti, jednak za čas budoucí až do konce roku po určení jistoty následujícího. A o této jistotě ustanovuje prováděcí nařízení, že složenou jistotu smí berní úřad straně vrátiti jen proti vrácení svého osvědčení a vydání cestovního pasu, jakož i proti zaplacení dávek, jež od doby složení jistoty dospěly splatnosti. Z toho plyne, že ručitel musí zaplatiti, nezaplatil-li dlužník. Výtka nesprávného ocenění svědecké výpovědi ředitele Oskara H. a předložené listiny není oprávněna. Záruka za daně a veřejné dávky nemůže se vykládati podle této výpovědi, nýbrž podle uvedených nařízení. Daně a veřejné dávky, za něž odvolatelka dala záruku, jsou vykonatelné, jak vyazuje berní správa, nebyly zaplacené dlužníkem, závazek odvolatelky je solidární, je proto odvolatelka povinna tyto dávky do výše své záruky zaplatiti. Právní názor odvolatelky, že se může od ručitele žádati zaplacení jen, nastal-li jeden z případů §u 2 nařízení ze dne 22. prosince 1918, čís. 87 sb. z. a n., je, jak shora dovozeno, mylný. Stát chtěl míti úplnou jistotu, že zaručené daně a dávky budou zaplacené. Proto také nikde v uvedených nařízeních neustanovil, že záruka pozbývá platnosti, jakmile se strana vrátí a jakmile bude dokázáno, že žádný majetek do ciziny nevyvezla, nýbrž naopak nařizuje v nich, že se záruka nesmí vrátiti, dokud není zaplaceno. Názoru odvolatelky, že uvedená nařízení nemohou míti významu pro obor hmotného práva, poněvadž dávají jen předpisy správním úřadům, jak mají při vydávání pasů a vrácení jistoty postupovati, nelze přisvědčiti. Ustanovení tato mají všeobecnou platnost, nařizují jasně, že jistota nesmí být vrácena před zaplacením zaručených daní a dávek. Soud nemůže tato ustanovení jinak vykládati tím méně je přehlížeti jako pro něho nezávazná, neboť účinnost těchto nařízení plyne z § 4 zákona ze dne 13. března 1919, čís. 139 sb. z. a n. a nebyla dosud zrušena. Zač a do jaké míry záruka ručí, sluší ovšem rozhodnouti soudu, však jen se zřetelem na uvedená dosud účinná nařízení. Nařízení tato nepozbyla platnosti ustanovením §u 14 zákona ze dne 28. listopadu 1919, čís. 644 sb. z. a n. ani ustanovením § 20 nař. ze dne 29. února 1924, čís. 46 sb. z. a n., která předpisují, jaké hodnoty a za jakých podmínek mohou cestující do ciziny vyvážeti. Tvrzení, že napadený výklad nařízení ze dne 22. prosince 1918, čís. 87 sb. z. a n. a prováděcího nařízení ze dne 18. ledna 1919, čís. 46 sb. z. a n. by znemožnil cesty do ciziny, poněvadž by se nenašel peněžní ústav, který by dal záruku za poplatníka, který chce do ciziny cestovati, je neodůvodněná domněnka. Odmítnutí vrácení záruky berním úřadem, dokud není zaplaceno, dokazuje, že uvedená nařízení se tak praktikují, a přece se nařízení tato nezrušují, což by se jistě stalo, kdyby

byla na takovou újmu státu, jak odvolatelka tvrdí. Podle uvedených nařízeních nelze vykládati záruční listinu odvolatelky tak, jak ona tomu chce.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nařízení o vydávání cestovních pasů ze dne 22. prosince 1918, čís. 87 sb. z. a n. bylo vydáno na základě zmocňovacího zákona o mimořádných opatřeních válečných ze dne 24. července 1917, čís. 307 ř. zák., a požívá moci zákona; jest tedy soud jeho ustanoveními vázán (§ 102 ústavní listiny). Též prováděcí nařízení ze dne 18. ledna 1919, čís. 46 sb. z. a n. jest pro soud závazno, ježto bylo na základě zmocnění § 4 nařízení čís. 87/1918 vydáno ministerstvy provedením tohoto nařízení pověřenými. Po rozumu předposledního odstavce nařízení čís. 46/1919 smí příslušný berní úřad jistotu, za účelem vydání cestovního pasu svého času složenou, vrátiti straně »jen proti vrácení svého osvědčení a vydání cestovního pasu, jakož i proti zaplacení dávek, jež od doby složení jistoty dospěly splatnosti.« Dovolací soud nesdílí názor dovolatelčin, že tato povinnost zaplatiti dávky od doby složení jistoty dospělé stává se účinnou pouze v tom případě, že se poplatník útekem do ciziny vyhne povinnosti platiti veřejné daně a dávky, nebo že používaje pasu, vyveze svůj majetek do ciziny, tudíž jen v tom případě, že se platební schopnost poplatníka buď co do osoby nebo co do věci zhorší vůči stavu, který tu byl před vydáním pasu. Tomuto výkladu, jak již odvolací soud správně dovodil, odporuje zcela jasně a určité znění citovaného předpisu, takže není po rozumu §u 6 obč. zák. důvodu k tomu, by se předpis tento vykládal způsobem omezujícím. Nelze přehlédnouti, že onen předpis mluví na prvním místě o složení jistoty v hotovosti. Zcela přirozeno jest pak, že poplatník, když se vrátí a když mezi tím daně a dávky staly se splatnými, má v prvé řadě splniti tyto veřejnoprávní závazky a k tomu užiti hotovosti ku zřízení jistoty složené. S podstatou a významem závazku platiti veřejné daně a daně se zásadně nesrovnává, by poplatník dle své libovůle použil oněch peněz k jiným účelům. Vždyť zákonodárce přiznal daním a dávkám zvláštní výsadní povahu, propůjčiv jim v rozsáhlé míře privilegované právo zástavní a zvláštní postavení v exekučním, úpadkovém a vyrovnávacím řízení a staraje se i jinak o jejich snadnější dobytí nebo zajištění (na příklad čl. III. uv. zák. k ex. ř., zákon č. 314/1920 atd.). Proto zákonodárce neshledal závady, by vrácení jistoty, složené třebaš jen u příležitosti vydání cestovního pasu, učinil závislým na zaplacení splatných dávek. Otázku, zda tím snad erár zlepšuje své postavení, nepřísluší soudům přezkoumávati (§ 102 úst. list.). Totéž dle znění citovaného předpisu platí i v případě, když jistota složena byla v cenných papírech nebo ve formě bankovní záruky, neboť obě jest v podstatě jen náhražkou jistoty v hotovosti. Dovolatel vytýká ještě, že v nařízení čís. 46/1919 není zmínky o platební povinnosti ručitelově. Avšak zákon mluví neosobně »proti zaplacení atd.«. Z čí majetku jde v pravdě peněz k tomuto placení potřebný, se tu neurčuje. Platiti jest povinen poplatník a v mezích a rozsahu svého závazku též ručitel (§ 1355 a násl.

obč. zák.). Žalovaná banka, poukazujíc k výpovědi Oskara H-a, snaží se dovoditi, že ze slov, v záručních prohlášeních »wegen Ausstellung eines Reisepasses«, plyne, že se zaručila jen pro případ útěku nebo vývozu jmění, tudíž jen omezeně. Ale již odvolací soud vystižně dovodil, že nelze ona slova vzhledem k řádně vyhlášeným předpisům nařízení čís. 87/1918 a 46/1919 vykládati tak, jak činí dovolatelka. I stačí v tomto směru odkázati na důvody napadeného rozsudku, kdež též správně doličena jest nezávažnost dotazu mor. sl. finanční prokuratury ze dne 30. října 1922, v které ostatně se žádá jen o sdělení, jaké podmínky platí v poměru mezi žalovanou bankou a Rudolfem K-em. Podmínky tyto jsou pro tento spor, v němž jde o poměr této banky k čl. eráru, nerozhodny, neboť v životě právním má význam jen to, co kdo projeví na venek, tedy v tomto případě to, co bylo projevováno vůči eráru, a nikoli to, co kdo jen míní a vůči své smluvní straně neprojeví; této zásadě neodporuje ani předpis §u 1353 obč. zák., jehož účelem nebylo odepřítí právní ochranu tomu, kdo důvěřuje v určité vnější jevy, totiž v jasný a určitý projev ručitelkou učiněný. Nelze tedy ve zmíněných záručních prohlášeních spatřovati nic jiného, než zřízení jistoty po rozumu citovaných nařízení, a nemůže se dovolatelka, po rozumu §u 1363 obč. zák. dovolávati toho, že její ručení bylo pry' omezené.

Čís. 6066.

Stačí, bylo-li umluveno nájemné určité, na př. umluveno-li, že se nájemné stanoví dle kalkulace po dostavení domu.

(Rozh. ze dne 26. května 1926, R I 406/26.)

Žalující gremium, tvrdíc, že uzavřelo se žalovaným družstvem nájemní smlouvu, domáhalo se na něm odevzdání bytu k nájemnímu používání. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Žalující gremium tvrdí, že žalované družstvo přidělilo a pronajalo mu k nájemnímu užívání sporný byt, že jest ochotno platiti smlouvené nájemné a domáhá se odevzdání bytu k nájemnímu používání. Z toho jest zřejmo, že žaloba jest opřena o smlouvu nájemní a že domáhá se splnění závazků žalovaného družstva jako pronajímatele pod zorným úhlem §u 1096 obč. zák. Také v odvolání zdůrazňuje žalující strana, že je tu platná nájemní smlouva. Žalované družstvo přiznává, že mezi stranami bylo jednáno o nájem a právní útvar zamýšlené smlouvy mezi stranami jako smlouvy nájemní zřejmým jest již z dopisu žalovaného družstva žalujícímu gremiu ze dne 3. března 1924, v němž se mluví o bytu 2pokojevém s přísl., nájemném a pronájmu bytu. Dlužno tedy na spornou smlouvu pohlížeti již také vzhledem k údajům žalobním jako na smlouvu nájemní, jak také ani podle povahy věci jinak býti nemůže, když se stranám o používání věci nezužívateľné za úplatu, která byla smluvena v ten způsob, že stanoví se dle kalkulace po dostavení domů a přistoupení žaluji-